

Kütüphanede Bir Gün

“Kütüphane Etkinlikleri”

Mübeccel GÖNEN

Nihan TEMİZ

Sevgi Can YAVUZ

5. Baskı

Prof. Dr. Mübeccel GÖNEN - Uzm. Psk. Nihan TEMİZ
ÇGE Uzm. Sevgi Can YAVUZ

KÜTÜPHANEDE BİR GÜN “Kütüphane Etkinlikleri”

ISBN 978-605-241-220-6

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2022, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye’de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000’in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Nisan 2018, Ankara

5. Baskı: Eylül 2022, Ankara

Yayın-Proje: Ferdi Akkaya
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

PROF. DR. MÜBECCEL GÖNEN

1977 yılında Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü'nden mezun oldu. 1998 yılında aynı bölümde Profesör unvanını aldı. Çalışmalarında çocuk edebiyatı, eğitimde drama, yaratıcılık ve okul öncesi eğitim programları konuları üzerinde yoğunlaştı. “Okul Öncesi Eğitimcisinin Rehber Kitabı”, “Çocuk Eğitiminde Yaratıcı Drama”, “Özel Eğitime Gereksinimi Olan Çocuklar İçin Yaratıcı Drama”, “Çocuklar İçin Yaratıcı Etkinlikler” ve “Çocuk Edebiyatı” yazarın kitapları arasındadır. Prof. Dr. Mübeccel Gönen halen Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı öğretim üyesidir.

UZM. PSK. NİHAN TEMİZ

1975 yılında Ankara'da doğdu. Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden 1996 yılında mezun oldu. Aynı bölümün Gelişim Psikolojisi Anabilim Dalı'nda yüksek lisansını tamamladı. 1997 yılında Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu'nda çalışmaya başladı. Okul öncesi dönemdeki çocuklarda duygusal zeka becerileri, problem çözme becerileri, anne ve baba tutumları, çocuk edebiyatı ve çocuk kütüphaneleri ile ilgili bilimsel çalışmalar, projeler ve dergi yazılarının yanı sıra çocuk kitapları yayınlandı. “Kanadımdaki Deniz”, “Masal Koleksiyoncusu” ve “Peri Masalı-Derin Orman” başlıklı romanları, “Mirket Nineler Parti Veriyor” ve “Mirket Nineler Uyuyamıyor” adlı öykü kitapları, “Duygu Profesörü” ve “İnanmazsan Dene” adlı uygulama kitapları bulunmaktadır. Yeni roman, öykü ve uygulama kitabı projeleriyle ilgilenmeye devam etmektedir.

ÇGE UZM. SEVGİ CAN YAVUZ

1978 yılında Ceyhan'da doğdu. Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü'nden 1998 yılında mezun oldu. 2015 yılında aynı bölümde yüksek lisansını tamamladı. 1998-2013 yılları arasında Jandarma Eğitim Komutanlığı Kreş ve Gündüz Bakımevi'nde Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Uzmanı ve Kreş Kısım Amiri görevlerinde, 2013-2015 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu'nda Anaokulu Müdürü görevinde çalıştı. 2015 yılında MEB'e öğretmen olarak geçti. Okul öncesi dönemdeki çocuklarda sosyal problem çözme becerileri, çocuk edebiyatı ve çocuk kütüphaneleri ile ilgili bilimsel çalışmalar yaptı.

ÖN SÖZ

Erken çocukluk dönemi öğrenmenin en belirgin ve kalıcı bir şekilde oluşmaya başladığı bir dönemdir. Eğitim alanında yapılan çalışmalar, gelişimsel faktörler dışında çevrenin ve çocukların yaşadığı deneyimlerin de öğrenme üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Çocuğa sunulan zengin uyarıcı çevre onun hayal gücünü ve merak duygusunu geliştirmesinde önemli rol oynar. Özellikle dilin öğrenilmeye başlanmasıyla birlikte çocuğun hayal dünyası da farklı anlamlar kazanır. Hayali oyunlar, kitaplardaki hayali kahramanlar çocuğun dünyasını zenginleştirir. Kitap sevgisi ve kütüphane kullanma becerileri erken çocukluk döneminde kazanılmaya başlandığında yaşam boyu kazançlar sağlanmaktadır. Dünyada kütüphane ortamında, kütüphaneci ya da eğitimci uygulamacılar tarafından, çocukların gelişim dönemlerine göre hazırlanmış ve buna ilişkin kazanımları karşılayan kütüphane etkinlikleri ve programları bulunmaktadır. Ülkemizde de bu programlara ve etkinliklere yoğun şekilde ihtiyaç duyulmaktadır.

“Kütüphanede Bir Gün” adlı programımızın okuma kültürünü geliştirme, kütüphane ve kitap sevgisi kazandırma, iletişim ve dil becerilerini geliştirme, bilgiye erişim becerilerini güçlendirme gibi önemli hedefler doğrultusunda çocuk kütüphaneleri ve hizmetlerine ilişkin eğlenceli, yararlı bir kaynak oluşturacağı kanısındayız.

Prof. Dr. Mübeccel GÖNEN
Uzm. Psk. Nihan TEMİZ
ÇGE Uzm. Sevgi Can YAVUZ

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iv
Giriş.....	1
Etkinlikler.....	9
Ekler	145
Kaynaklar.....	147

GİRİŞ

Okul öncesi eğitim kurumlarında günlük program uygulamaları içerisinde yer verilen etkinliklerin önemli bir bölümünü dil etkinlikleri oluşturmaktadır. Bu etkinlikler çocukların yeni sözcükler öğrenerek sözcük dağarcıklarını geliştirmelerine, sözcükleri doğru ve yerinde kullanabilmelerine, dil aracılığıyla düşüncelerini ifade edebilmelerine ve kitap sevgisi ve kitap okuma alışkanlığı kazanabilmelerine yardımcı olmaktadır (Akt. Gönen ve diğerleri., 2010). Çocukların bu ilk dönemlerde konuşma konusunda desteklenmesi, araç-gereçlerle düzenlenmiş uygun ortamlar yaratılması, uyarıcılar sunulması ve etkinlikler düzenlenmesi dil gelişimini destekleyerek dil gelişim kapasitelerini en üst düzeyde kullanmalarını sağlamaktadır (MEGEP, 2007).

Çocuk ve gençlerin erken yaşlarda eğitilmeleri ve yaratıcı yetenekler kazanmaları için bir alt yapı oluşturan çocuk ve gençlik edebiyatının en temel işlevi ise dil gelişimine yardımcı olmaktır. Toplum yapısı ve yaşantılar değiştiğinde, bilim ve sanat alanındaki ilerlemeler hızlandıkça gereken bilgi ve becerilerin sayısı da artmış ve bu durum eğitim kurumlarının çeşitlenmesine neden olurken, kütüphanelerin de daha etkili şekilde var olması ihtiyacı doğmuştur. Bu ihtiyaç doğrultusunda çocuk kütüphaneleri; çocukların kitaplara ulaşma ve yazınsal yapıtlarla buluşma yollarında kuramsal ve uygulamaya yönelik bilgi kaynaklarını içeren önemli bir köprü olarak kabul edilmiştir (Akt. Yağcı, 2007).

Çocuk Kütüphaneleri, çocukları yaşam boyu öğrenme ve okuryazarlık becerileri ile donatarak, onların topluma katılımlarını ve katkıda bulunmalarını sağlayan kuruluşlardır (IFLA, 2011, sayfa. 546). Ülkemizde çocuk kütüphaneleri Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde ve Halk Kütüphaneleri kapsamında ele alınmakta ve çocuklar, halk kütüphanelerindeki çocuk bölümlerini kullandıkları gibi yalnızca çocuklara yönelik hizmet veren çocuk kütüphanelerinden de yararlanabilmektedir (Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, 2015). Türkiye’de çocuk kütüphanesi kurulmasının gerekliliği ilk olarak 1920-1930’lu yıllarda düşünülmüş ve ilk çocuk kütüphanesi 1925’de Türk Ocakları tarafından Akhisar’da kurulmuştur. Bunu zamanla yenileri izlemiş ve çocuk kütüphanelerinin sayısı giderek artmıştır. Ancak 90’lı yılların sonlarına gelindiğinde, çocuk kütüphanelerinin sayılarının önceki yıllara göre azaldığı dikkat çekmiş, 2000 yılında ise çocuk kütüphaneleri halk kütüphanelerine devredilmiştir (Sayer, 2007).

Çocuk Kütüphaneleri, tek tek ya da gruplar halinde gelen bebekler, küçük çocuklar, okul öncesi dönemdeki çocuklar, ebeveynler ile diğer aile üyeleri, bakıcılar ve çocuk/medya/kitap alanlarında çalışan diğer yetişkinlere hizmet vermeyi hedeflemektedir. Bu hedefleri gerçekleştirirken sözü geçen kitleye, Birleşmiş Mil-

letler Çocuk Hakları Sözleşmesinde de ifade edildiği gibi yaş, ırk, cinsiyet, din, dil, kültür, beceri ve yetenek ayırımı yapmaksızın, tüm potansiyellerinin gelişimi için bilgi, materyal ve programları eşit koşullar altında sunma sorumluluğunu da üzerine almaktadır. Bu nedenle her çocuğun hakkı olan bilgi, işlevsel/görsel/dijital ve medya okuryazarlığı, kültürel gelişim, okuma gelişimi, yaşam boyu öğrenme olanakları sunmak, boş zamanlar için yaratıcı programlara erişimi kolaylaştırmak, çocukların açık erişimli kaynaklara ve ortamlara erişimini sağlamak, çocuklar/ebeveynler/bakıcılar için etkinlikler sunmak, çocukları güçlendirmek, özgürlüklerini ve güvenliklerini savunmak, çocukları kendine güvenen ve yeterli bireyler olmaya teşvik etmek, barışçıl bir dünya için çabalamak gibi önemli amaçları bulunmaktadır (IFLA, 2011)

Çocuk Kütüphanelerinin amaçları, kapsamı, bileşenleri ve hizmetlerine dair tespitlerde bulunan çalışmalara bakıldığında; ülkemizde okul öncesi dönemdeki çocuklara verilen kütüphane hizmetleri ve halk kütüphanelerinin önemiyle ilgili yapılan çalışmaların yanı sıra; yabancı literatürde de aynı dönemdeki çocukların okumaya hazır bulunuşluk durumlarını halk kütüphaneleri, çocuk kütüphaneleri ve diğer kütüphane türleri açısından değerlendiren çok boyutlu çalışmalar yapıldığı görülmektedir (Akt. Yılmaz ve Çakmak, 2009). Ersoy (2009) yaşam boyu öğrenme ve halk kütüphaneleri başlıklı çalışmasında öğrenmenin yaşam boyu devam ettiğini, bilgi içerikli olması sebebiyle de sürecin gerçekleştirilmesinde kütüphanelerin çok önemli bir yer tuttuğunu ifade etmektedir. Bu nedenle en küçük yaşlardan itibaren çocuk kütüphaneleri ile başlayacak olan süreci temel kabul etmekte ve bunun yaşamın ileri yıllarında da halk kütüphaneleri ile devam etmesinin önemini savunmaktadır. Gürsoy (2015) ise kütüphanenin çeşitli alanlardaki kullanımına ve önemine dikkat çekmiştir. İngilizce dil eğitimi verilirken de, sosyal duygusal gelişim ile ilgili çalışmalar yapılırken de, gelişimin her alanıyla ilgili öğrenme ortamları yaratırken de kütüphanelerden yararlanmanın mümkün olduğunu anlatmıştır. Bunun için öncelikle eğitim programlarında gerekli değişikliklerin ve çalışmaların yapılması gerekmektedir. Okullarda uygulanan eğitim programlarının doğru analiz edilmesinin ve program ile kütüphane etkinliklerinin nasıl birleştirileceğine karar verilmesinin anlamı büyüktür. Buna göre kütüphane, eğitim sisteminin organik bir parçası olmalı, eğitimi destekleyen, yaşam boyu öğrenme için ortam sağlayan bir kurum olarak ele alınmalıdır (Akt. Gürsoy, 2015).

Yeni yüzyılda çocuklar tarafından ilgiyle karşılanan elektronik yayınların üretiminin ve kullanımının artması ve çeşitli kolaylıklar sağlaması çocuk kütüphanelerinde de çeşitli değişimlere neden olmuştur. Özellikle gelişmiş ülkelerde kimi kütüphaneler elektronik ortama aktarımda bulunmuş, bazıları ise çocuklara yönelik yayınların ve eğitici aktivitelerin yer aldığı web siteleri oluşturmuş; bil-

giye erişimde yeni teknolojiler hızla kullanılmaya başlanmıştır (Sayer, 2007, sy. 67). Bu tür uygulamalar ülkemizde dünyadaki gelişmelere göre daha yavaş bir biçimde sürdürülse de, daha öncesinde “bir kütüphane görevlisi ve kitap yığını” şeklinde algılanan çocuk kütüphaneleri gerek materyal, gerekse uygulanan kütüphane programları bakımından geliştirilmeye çalışılmaktadır. Günümüzün çocuk kütüphanelerinde kitap okuma saatleri dışında yabancı dil çalışmaları, konserler, konferanslar, münazaralar düzenlenmekte, planlanan açık hava eğlenceleri, sinema etkinlikleri ve sanat çalışmalarıyla çocukların kitaba ve kütüphaneye olan bağlantıları güçlendirilmeye çalışılmaktadır (Göktürk, 2010).

Uluslararası Kütüphane Dernekleri Federasyonu (International Federation of Library Associations/ IFLA, 2006)’nın yayınlamış olduğu “Çocuklara Yönelik Kütüphane Hizmetleri Rehberi” nde söz edilen kütüphane hizmetlerinin bileşenleri ise farklı bir bakış açısı oluşturmuştur. Bu bileşenler amaç, bütçe, materyal, seçim kriteri, yer, hizmetler, sosyal çevre ile işbirliği, halkla ilişkiler, insan kaynakları, yönetim ve değerlendirme başlıklarından oluşmaktadır. IFLA için nitelikli bir çocuk kütüphanesi ve bu kütüphanede yapılan etkinlikler sadece kitaplarla ilgili yapılacak faaliyetlerle sınırlı kalmamalı, geniş bir bakış açısından bakılarak oluşturulacak çok yönlü bir temelden yola çıkmalıdır. Yani çocukta olumlu kişilik oluşturma ve geliştirmeye katkı sağlamak, onların konuşma gelişimleri ve dil becerilerini geliştirmelerini desteklemek, çocuklara bilgiye erişim becerisi kazandırmak, okumanın zevk ve gücünü keşfetmelerini sağlamak, şu anda ve gelecek yıllarda iyi birer kütüphane kullanıcısı olmalarını sağlamak gibi hedefleri gerçekleştirmelidir. Bu doğrultuda çocukların bilgi, kültür ve eğlenme gereksinimlerini; çeşitli materyalleri ödünç vererek, bilgi ve danışma hizmeti sunarak, materyal seçimi ve kütüphane hizmetlerinin geliştirilmesi sürecine çocukları da katarak, kütüphane kullanımı ve bilgi okuryazarlığı eğitimi vererek, okuma teşviki için güdüleyici etkinlikler yaparak, yaratıcı programlarla öykü okuma hizmeti sunarak, ebeveynlere ve bakıcılara eğitim vererek, okul öncesi öğretmenlere, öğretmenlere ve kütüphanecilere danışma hizmeti sunarak ve eğitim vererek, kurum ve kuruluşları destekleyerek ve işbirliği yaparak karşılamak sorumluluğundaki hizmetler arasındadır (IFLA, 2011)

Ekici (2012)’nin yaptığı çalışmada, Türkiye’de hizmet veren çocuk kütüphaneleri anılan bileşenler açısından incelenmiş; yeterli bütçeleri olmadığı için materyal çeşitliliği sağlayamadıkları ve hedeflenen etkinliklerin yapılamadığı görülmüştür. Bu kütüphanelerde çocuklar için verilen hizmetlerin sınırlı kaldığı, personelin ise kütüphanecilik ve eğitim alanında uzmanlaşmamış kişilerden oluştuğu aktarılmıştır. En önemli bileşenlerden biri olan ve kütüphaneyi ilginç, etkili, çekici göstermek konusunda önemli yer tutan kütüphane etkinliklerinin

ise yeterli olmadığı anlaşılmaktadır. Oysa dünyada kütüphanelerde uygulanacak programlar özel olarak planlanmakta, özel kütüphane etkinlikleri yazılmakta ve uygulanma süreci ciddi şekilde önemsenmektedir. Örneğin, Vimercati ve Pirola (2011), Milano Belediyesi Halk Kütüphanesi Sistemi tarafından hayata geçirilen “Gel kütüphanede buluşalım” isimli projelerinde komşu beş kentteki kütüphanelerde etkinlikler planlamışlardır. Anılan etkinlikler yoluyla kütüphanelerin sosyal uyumdaki rolünü güçlendirmeye çalışmışlardır.

Regina Halk Kütüphanesi’nde okulöncesi dönemdeki çocuklarla 24 ay süren bir erken okuryazarlık programı uygulanmıştır. Günde yarım saat olarak planlanan programda çocukların gelişim dönemlerine uygun aktiviteler yapılmış; şarkılar, tekerlemeler, melodiler, bol bol konuşma, kitap okuma, soru sorma gibi interaktif etkinlikler ile eğlence dolu ve neşeli bir ortamda ön okuryazarlık becerileri verilmeye çalışılmıştır. Program sonucunda çocukların erken okuma becerilerinde artış olduğu, aynı zamanda ailelerin kütüphaneye geliş sıklıklarında da artış olduğu kaydedilmiştir (Graham ve Gagnon, 2013). Benzer şekilde Cincinnati Halk Kütüphanesi ve Hamilton İlçe Kütüphanesi’ne gelen çocuklara yönelik olarak da, daha önceden planlanmış açık havada okuma etkinlikleri, hikaye okuma atölyeleri, sanat dersleri, tiyatro, dans, fitness aktiviteleri, ev ödevi yapma, araştırma merkezleri, bilgisayar kullanma, oyun oynama, oyun turnuvaları gibi program etkinlikleri yapıldığı bilinmektedir (Livability, 2012).

Amerikan Kütüphane Derneği’nin (American Library Association/ALA, 2015) web sitesinde ise çocuklara yönelik kitap etkinlikleri (yazar davet etme, kitap tombalası, kuşaklar arası kitap okuma vb.), topluma hizmet etkinlikleri (ihtiyacı olan çocuklara kitap hediye etme, bağış toplama vb.), sanat etkinlikleri (kitap üretme, kitap ayracı yapma vb.), drama etkinlikleri (duyguları katarak kitap okuma, doğaçlama egzersizleri vb.), yemek etkinlikleri (pasta kitabı okuma ve pasta yapma, ülke tanıtımını kitapla yapıp o ülkenin yemeğini pişirme vb.), oyun etkinlikleri (satranç, domino vb.), kütüphanede misafir (yoga uzmanı, köpek eğitimcisi vb.), bağımsız etkinlikler (haber oluşturma vb.), bilim ve teknoloji etkinlikleri (böcek inceleme, fen atölyesi, birlikte film çekme vb.), başlıkları altında çekim alanı oluşturan programlı etkinlikler yapılmaktadır.

Amerika’daki MİHK (Monroe İlçe Halk Kütüphanesi)’in çocuk bölümünde ise süregelen programlar, aylık programlar ve kütüphane dışında sunulan programlar olmak üzere üç farklı hizmet sunulmaktadır. Kütüphanenin verdiği hizmetlerin büyük çoğunluğunu süregelen programlar oluşturmakta; kapsamında okulöncesi çocuklar için keşif merkezi, bebeklere yönelik etkinlikler, salı hikayeleri, aile hikaye zamanı, kukla gösterileri bulunmaktadır. Aylık programların içerikleri aylık olarak değişmekte, her ay yapılan film gösteriminin yanı sıra o ay içinde

gerçekleşecek olan olaylara ait (yöresel bir festival gibi) programlar yapılmaktadır. Dış erişim programları aracılığıyla ise kütüphaneye erişimi olmayan çocuklara hizmet götürülmektedir. Ayrıca çeşitli kreşler ve gündüz bakımevleri ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde kütüphaneciler bu yerlere giderek sınıflarda hikaye okuma, elişi vb. etkinlikler düzenlemektedir (Yılmaz, 2008).

New York Halk Kütüphanesindeki uygulamalar da, kütüphanelerin birçok kültürel etkinlik ile beraber kullanılabilceğinin çok yönlü bir anlatımı olarak karşımıza çıkmaktadır. Akıl oyunları (jenga, yap boz vb.), seramik etkinlikleri, okunan kitaplardan seçilerek yetiştirilen bitkiler, müzik sohbetleri, küçük yaş grupları için hafta sonu aileleri ile beraber katılabilecekleri pijamalı kitap okuma sohbetleri, şiir atölyeleri, masal kahramanı temalı hikaye saatleri, klasik masalların kuklalı anlatımları çocukları kütüphaneye davet eden programlı aktivitelerdir (Gürsoy, 2015).

Özellikle küçük yaşlarda alınan eğitimin, kişilik biçimlenmesi ve olumlu alışkanlıklar edinilmesi açısından gerekli ve yararlı olduğu genelde kabul edilen bir gerçektir. Okulöncesi dönem ise okuma alışkanlığının temellerinin atılması bakımından son derece önemlidir. Buna dair olarak bu dönemde yapılabilecek en önemli uygulamalar; çocuklar için uygun kütüphane ortamlarının yaratılması, uygun çocuk kitaplarının bir araya getirilmesi (Ekici ve Yılmaz, 2014, sy. 548) ve tüm bunların çocukların gelişim dönemleri ve ilgilerine uygun şekilde hazırlanmış kütüphane programlarıyla birlikte sunulmasıdır.

Bu araştırmalar kapsamında geliştirilen “Kütüphanede Bir Gün” adlı kütüphane programının ön çalışmaları aşamalar halinde gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada konu ile ilgili literatür incelenmiş, ülkemizde ve dünyada kütüphane programlarına olan gereksinimin ne denli fazla olduğu görülmüştür. Bu noktadan yola çıkarak sözü edilen çalışmaların (Yılmaz, 2008; Vimercati ve Pirola, 2011; Livability, 2012; Graham ve Gagnon, 2013; ALA, 2015; Gürsoy, 2015) işaret ettiği kütüphane hizmetleri, program ve etkinlik içeriklerini açıklayan ifadeler incelenmiştir. Sonraki aşamada, Amerika’da bulunan okullarda okul öncesine yönelik hazırlanmış ve uygulanmakta olan altı farklı kütüphane programı (Powell County Schools, 2015, Susquehanna Community School, 2015, Cannon School, 2015, Elementary Library Routines, 2015, Oswego City School, 2015, Muscatine Community School, 2015) tesadüfi olarak seçilmiştir. Sözü edilen programların biçimsel içerikleri araştırmacılar tarafından incelendiğinde yıllık olarak planlandıkları ya da “Dil Etkinlikleri” kapsamında yıllık eğitim programına yedirildikleri anlaşılmıştır.

İzleyen aşamada çocukların sosyal ve duygusal alandaki becerilerinin tüm öğrenmeleri üzerinde büyük etkisi olduğundan yola çıkılarak, çocukların yıl

içinde geçtiği sosyal ve duygusal aşamalar göz önüne alınmış ve yıllık kütüphane programı hazırlanmıştır. Böylece “Kütüphanede Bir Gün” adlı program etkinlikleri aylara göre konulara bölünerek yıllık olarak planlanmıştır.

Ayrıca aylık konulara uygun “Ayın nesnesi” ve “Ayın kavramı” gibi ek etkinliklere ve belirli gün ve haftaları içeren önemli tarihlere de programda yer verilmiştir. Yıllık planda her ay için belirlenen konu başlıkları, ek etkinlikler ve önemli tarihler Tablo.1’de ifade edilmiştir:

Tablo 1. Yıllık Planda Her Ay İçin Belirlenen Konu Başlıkları

Tarih	Konu Başlıkları	Açıklama	Ayın Nesnesi/ Kavramı	Önemli Tarihler
Ekim	Okula Uyum	Anaokuluna ve kütüphaneye uyum etkinliklerini içerir.	Kütüphane Kartı/ Kütüphane/Çocuk Kütüphaneleri vb.	
Kasım	Okula Uyum-Tanıma	Çocukların kütüphaneye uyumu, aidiyeti ve olumlu algılar edinmeleri için gereken tanıma etkinliklerini içerir.	Kitap Ayracı/Kitap Kurdu vb.	Dünya Çocuk Kitapları Haftası (12-18 Kasım)
Aralık	Bilgilenme	Kütüphanenin ortamı, materyalleri, kitaplara dair kavramlar (harf, punto, kelime, sayfa vb.) ile ilgili teknik ve temel bilgilere dair etkinlikleri içerir.	Büyüteç/Koleksiyon vb.	
Ocak/ Şubat	Oyun	Çocukların kütüphanede eğlenerek öğrenmesi, yaratıcılığın ve paylaşımın yükselmesi amaçlı oyun etkinliklerini içerir.	Sözlük/Şiir-Hayal kurmak vb.	
Mart	Arkadaşlık	Çocukların kütüphanede kaliteli oyun arkadaşlıkları kurmaları ve sosyal becerilerini geliştirmeleri için gereken arkadaşlık etkinliklerini içerir.	Ansiklopedi/Geri Dönüşüm vb.	Kütüphaneler Haftası (Mart Ayının Son Haftası)

Tablo 1. Yıllık Planda Her Ay İçin Belirlenen Konu Başlıkları (Devamı)

Tarih	Konu Başlıkları	Açıklama	Ayın Nesnesi/ Kavramı	Önemli Tarihler
Nisan	Paylaşım-Grup Bilinci	Kütüphanenin, çocukların arkadaşlık ilişkilerini ve paylaşımlarını olumlu etkilemesi için planlanan etkinlikleri içerir	Harita-Atlas/Yayınevi-Matbaa vb.	Dünya Kitap Haftası (23 Nisan Haftası)
Mayıs	Sosyalleşme	Arkadaşlığın, paylaşımın ve grup bilincinin kütüphane sınırlarını aşmasını ve kütüphane aracılığıyla farklı dünyalarla tanışılmasını sağlayan etkinlikleri içerir.	Dergi/Abone Olmak vb.	
Haziran	Yaz Keyfi	Kütüphanenin ve kütüphane etkinliklerinin dört duvar ile sınırlı kalamayacağını, mevsime uygun dış ortamlarda devam ettirebileceğine vurgu yapan etkinlikleri içerir.	Gazete/Bandrol vb.	

Her ay için planlanan konu başlıklarının belirlenmesinin ardından literatürde sözü edilen hedeflerin hayata geçirilmesine ve incelenen okul kütüphane programlarındaki etkinliklerin irdelenmesine çalışılmıştır. Yapılan beyin fırtınaları sonucu her ayın konu başlıklarına göre açılımlar yapılmış ve konulara uygun etkinlik başlıkları oluşturulmuştur. Tablo.2'de konu başlığı "Okula Uyum" olan Ekim ayına ait kütüphanede uygulanacak etkinlik başlıkları örnek olarak sunulmuştur:

Tablo 2. Ekim Ayına Ait Etkinlik Başlıklarından Bazıları (Konu başlığı: Okula Uyum)

-Kütüphaneye Uyum... Kütüphanenin Yeri... Kütüphane Okulumuzun Neresinde...
-Kitap Dinleme İçin Sinyal Müzik (Duyduğun Anda Dinleme Pozisyonuna Geç)
-Kütüphane Ne Demek? Kütüphaneci Ne Demek?
-Kütüphane Kuralları (Burada Ne Yapılır? Ne Yapılmaz?)
-Kütüphane Turu/Gezisi
-Fotoğraflı Kütüphane Yoklaması (Ayşe Buradaydı ve Yoklamayı İşaretledi)

Tablo 2. Ekim Ayına Ait Etkinlik Başlıklarından Bazıları (Konu başlığı: Okula Uyum) (Devamı)

-Kütüphanede Kitap Taşıma (Kaç Kitap Taşıyabilirsin? Kitapları Düşürmemek İçin Stratejiler Öner...)
-Sadece Kitapları mı Okuruz? Evden Okunabilecek Herhangi Bir Şey Getir (Kullanma Kılavuzu, Çikolata Kağıdı, İlaç Prospektüsü)
-Kütüphanede Ses ve Yürüyüş Nasıl Olmalı? -Kütüphanede Nasıl Sıraya Geçilmeli?
-Kütüphane Hakkındaki İlk İzlenimlerim... Burada En Çok Ne/Neler Yapmayı Sevdim?

Sonraki aşamada etkinlik başlıklarındaki hedefleri karşılayan etkinlikler yazılmıştır. Programın tamamı için yazılan etkinlik sayısı 136'dır. Her etkinliğin bir etkinlik kartı bulunmaktadır. Etkinliklerin kazanım ve göstergeleri, Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı'nın 2013 yılında yapılan güncellemesine uygun olarak etkinlik kartlarının başında yer almaktadır.

Programı uygulayan eğitimcinin yapması gereken, etkinlikleri öğrenmek ve etkinlik havuzundan aylık konu başlığına uygun şekilde etkinlik seçerek haftalık olarak planlamaktır. Sözü edilen etkinliklerin her gün/günde iki tane olacak şekilde uygulanması ve her bir uygulama için yaklaşık 20-30 dakikalık süre ayrılması uygun bulunmaktadır. Tablo.3'de haftalık plan örneği sunulmuştur:

Tablo 3. Haftalık plan örneği

	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
Etkinlik Adları	Kütüphanenin Yolu	Kitap Kurdu	Karakter Kutusu	Baş Kahraman	Kedim
	Kitapların Sağlığı	Kitabımıza Kapak Tasarlıyoruz	Kim Yazmış?	Kitap Düzeni	Kütüphane Kuralları

"Kütüphanede Bir Gün" adlı bu program ile okul öncesi dönemdeki çocukların, eğitimcilerin, ebeveynlerin, aile büyüklerinin ve bakıcıların, çocuk/kitap/ eğitim/medya ile ilgilenen yetişkinlerin yararlanabileceği bir kütüphane programı örneği oluşturulduğu, kapsamındaki etkinliklerin ise çocuk kütüphanelerinde ve sonrasında anaokullarında/ilköğretim okullarında, kütüphanesi olmayan okullarda dil etkinliği olarak sınıflarda ve kitabevlerinde kullanılıp yaygınlaşmasının anlamlı olacağı düşünülmektedir.

ETKİNLİKLER

ETKİNLİĞİN ADI: YIPRANMIŞ KİTAPLAR

ETKİNLİĞİN ÇEŞİDİ: Türkçe, Oyun ve Hareket (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

YAŞ GRUBU: 48-72 Ay

KAZANIM VE GÖSTERGELERİ:

Bilişsel Gelişim:

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayın ipuçlarını söyler)

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir oyunun olası nedenlerini söyler. Bir oyunun olası sonuçlarını söyler)

Dil Gelişimi:

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır).

Sosyal ve Duygusal Gelişim:

Kazanım 7. Bir işi ya da görevi başarmak için kendini güdüler. (Göstergeleri: Yetişkin yönlendirmesi olmadan bir işe başlar)

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir).

Özbakım:

Kazanım 3. Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeler yapar. (Göstergeleri: Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanır, toplar, katlar, asar, yerleştirir)

Kazanım 6. Günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır. (Göstergeleri: Çevre temizliği ile ilgili araç ve gereçleri kullanır)

MATERYALLER:

- Çeşitli büyüklükte ve sayıda resimli öykü kitapları
- Çocuk sayısı kadar toz bezi (hafif nemli)
- Üzerinde "Kitap Bakım Ekibi" yazan karton bir tabela
- Fotoğraf makinesi

SÖZCÜKLER-KAVRAMLAR: Toz, Bakım, Ekip, Sorumluluk, Tamir, Yıpranmak, Temiz-Kirli, Eski-Yeni, Bozuk-Sağlam

ÖĞRENME SÜRECİ: Çocuklar U düzeninde otururlar. Çocuklara ellerimiz ya da vücudumuz kirlendiğinde onları temizlemek için neler yapabileceğimiz sorulur ve sohbet başlatılır.

Çocukların çeşitli cevaplar vermeleri ve temizlikten/banyodan söz etmelerinin ardından kirlenen/tozlanan eşyalarımızı temizlemek için neler yapabileceğimiz konuşulur.

"Kitaplar kirlenir mi? Ne yaparsak kirlenir? Kitaplar tozlanır mı? Tozlu bir kitap olsan kendini nasıl hissederdin?" gibi sorular yöneltilir.

Çocukların cevapları dinlendikten sonra, tozlu kitabı temizlemek için ne yapılacağı, bir kitabın tozunun nasıl alınacağı ve kitap bakımının nasıl yapılacağı konusunda bilgi verilir. Çok hafif nemli bezler dağıtılarak çocukların tozlu kitapların tozlarını almaları sağlanır. Sayfaları dağılmış olan kitaplar yapıştırılır, bantlanır ve eski haline getirilir.

Etkinliğin sonunda, üzerinde "Kitap Bakım Ekibi" yazan bir karton tabela ile grup fotoğrafı çekilir. Eve gidince evdeki kitapların tozlu olup olmadığını kontrol etmeleri ve gerekirse o kitaplara da bakım yapmaları söylenir.

DEĞERLENDİRME: Çocuklar yıpranmış birer kitap olup drama yapabilir ve hissettiklerini söyleyebilir. Aşağıdaki sorular çocuklara yöneltilir:

*Kitaplar nasıl yapılır? Kağıt nasıl yapılır?

*Daha önce arkadaşlarıyla birlikte bir kitabın bakımını yapmış mıydınız?

*Yıpranmış bir kitabın yerinde olsan neler hissederdin?

*Kitaplar nerelerinden yıpranmış? Onları nasıl yapıştırdınız?

*Kitapların eskimesini önlemek için onları nasıl kullanmalıyız?

AİLE KATILIMI: Ailelerden, çocuklarıyla birlikte kitap bakımı yaptıkları anları fotoğraflayıp okula göndermeleri istenebilir.